

שיכול היה להיות, אילולי הלימוד מפסוק זה, שאין דינו לאחר שעבר, כמשיח.

כי היינו אומרים: והלא דין הוא שיהיה דינו כהדיוט.

ומה נשיא, שמביא את קרבנו המיוחד בשגגת מעשה גרידא, אפילו בלי שגגת הוראה, בכל זאת אין הוא מביא הטאתו המיוחדת לו כנשיא אם חטא משעבר, אלא מביא כהדיוט.

משיח, שאין מביא פר בשגגת מעשה גרידא, אלא רק על העלם דבר עם שגגת מעשה, לא כל שכן שאם חטא לאחר שעבר, שאינו מביא פר, אלא רק שעירה, כהדיוט⁽²⁾.

תלמוד לומר "והקריב על הטאתו", מלמד שמביא פר על הטאתו, אפילו חטא משעבר! ושמה תאמר: ונייתי נמי נשיא, קרבן נשיא כשחטא לאחר שעבר, מקל וחומר מכהן

נשיא דין "עבר מנשיאותו ואחר כך חטא", אהכי [כמו: להכי — לכן] תני נמי גבי משיח את דינו כשחטא ואחר כך עבר, שמביא פר, אם כי אין במשיח חידוש בכך.

ומבארת הגמרא את הדין האמור במשנה:

מנא הני מילי שמשיח שעבר, ולאחר שעבר חטא, שחייב להביא פר, כאילו היה עדיין משיח?

דתנו רבנן: על הפסוק האמור בפר כהן משיח [ויקרא ד]: "והקריב על הטאתו".

כיון שלא נאמר "והקריב פר" גרידא, כמו שאמר הכתוב בחטאת הציבור⁽¹⁾, אלא הוסיף הכתוב ואמר "על חטאתו אשר חטא", מלמד הכתוב שמביא הכהן המשיח את הטאתו, פר כהן משיח, בכל ענין, אפילו על שחטא משעבר מכהונתו.

משיח שנשאר עליו קדושתו כשעובר, למה לא יביא פר.

והנה רבינו חננאל בריש פרק שני כתב שהוראת כהן משיח אינה נוהגת בכהן שעבר, ולפי דבריו ביאור הקל וחומר הוא כי אם נשיא שמתחייב שעיר על שגגת מעשה, כשעבר מביא עליה כהדיוט, כל שכן משיח, שהתחייב פר רק בצירוף העלם דבר, ודין הוא שאם עבר ואינו מורה לעצמו, שיביא כהדיוט.

אך בקרן אורה תמה על כך, שלא מצינו חיוב פר על שגגת מעשה בלי העלם דבר בהוראה. ובהכרח שהפסוק בא ללמד לחייבו פר כשהורה ועשה, אך כשלא הורה, פטור לגמרי מכהן גדול, שהרי הוא נשאר בקדושתו, ורק מתמעט מ"עם הארץ", פרט למשיח.

והחזו"א [ט"ו י"ד] ביאר שמשיח אינו מביא

יש לומר, שאין זה קל וחומר כי לא מצינו בשום מקום שאמרו "יש לומר". ולכן נקט שכוונת הגמרא כי בשלמא עבר ואחר כך חטא צריך להשמיענו שמביא פר, כיון שחידוש הוא בכהן גדול מה שאין כן בנשיא, שאם חטא אחר שעבר דינו כהדיוט. אבל למה הוצרך להשמיענו שחייב פר כשחטא ואחר כך עבר, והרי דין זה פשוט הוא, כי עבר בעת שהיה עדיין כהן משיח. ונמצא שאין נפקא מינה בין הלשונות, אלא בצורת הנידון, אם כקושיא או כשאלה.

1. מלבי"ם בפירושו לתורת כהנים.

2. לכאורה תמוה, איך יתכן ללמוד קל וחומר מנשיא למשיח, והרי נשיא שעבר אין עליו דין מלך כלל, ולכן דין הוא שלא יביא שעיר, אך